

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๐๘/๒๕๖๖

เรื่อง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินอันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีกล่าวอ้างว่า คณะอนุกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัดนครศรีธรรมราชพิจารณาการโต้แย้ง สิทธิครอบครองที่ดิน โดยไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น

ผู้ร้อง

ที่ ๑

ที่ ๒

ที่ ๓

ผู้ถูกร้อง

คณะอนุกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช (คพร.จังหวัดนครศรีธรรมราช)*

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องทั้งสามมีหนังสือร้องเรียนผ่านสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พื้นที่ภาคใต้ ตามเรื่องร้องเรียนที่ ๘๘๗/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๕ กล่าวอ้างว่า เมื่อปี ๒๕๕๗ ผู้ร้องทั้งสามได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินแปลง ส.ค.๑ ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขา หัวไทร และได้รับการขึ้นทะเบียนตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน (น.ส. ๓ ก.) หมู่ที่ ๑ ตำบล หน้าสตน อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อมาเมื่อปี ๒๕๕๘ ธนาธิปไตยพื้นที่นครศรีธรรมราช ได้คัดค้านการรังวัดขอออกโฉนดที่ดินที่ผู้ร้องทั้งสามครอบครองอยู่ โดยอ้างว่าเป็นที่ดินของรัฐประเภทที่ ทางราชการสงวนหวงห้ามไว้ใช้ในทางราชการซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของ แผ่นดินโดยเฉพาะ ต่อมาได้ส่งเรื่องพิพาทไปยังจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อพิจารณาและเข้าสู่ กระบวนการพิจารณาของผู้ถูกร้อง โดยผู้ถูกร้องเชิญผู้ร้องที่ ๓ ไปประชุมหารือและชี้แจงข้อเท็จจริง

/แต่ผู้ร้อง...

* คณะอนุกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช (คพร.จังหวัดนครศรีธรรมราช) ตั้งขึ้น ตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ โดยให้รับโอนเรื่องที่อยู่ในระหว่าง การพิจารณาของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช (กพร.จังหวัดนครศรีธรรมราช) มาดำเนินการต่อไป

แต่ผู้ร้องที่ ๓ ไม่ได้รับโอกาสเข้าร่วมประชุมหรือชี้แจงข้อเท็จจริงและความคิดเห็นและไม่ได้รับแจ้งผลการประชุม ผู้ร้องทั้งสามเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้ร้องทั้งสามเข้าร่วมชี้แจง ไม่รับฟังความคิดเห็นและควรพิจารณาเร่งรัดแก้ไขปัญหามิให้ผู้ร้องทั้งสาม จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับไว้เป็นคำร้อง (ป) ที่ ๑๐๒/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๕ มอบสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพื้นที่ภาคใต้ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกับผู้ถูกร้อง โดยมีหนังสือ ที่ สม ๑๒๐๒/๔๔๑๗ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ขอทราบผลการดำเนินการ ซึ่งผู้ถูกร้องได้เร่งรัดแก้ไขปัญหาคือพิพาทในที่ดินของรัฐของผู้ร้องทั้งสาม แต่ไม่แสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลจากผู้ร้องทั้งสาม และไม่ได้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทั้งสามทราบ

๑.๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ เห็นว่าการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้เป็นที่ยุติ จึงมีมติรับไว้เป็นคำร้องที่ ๔๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ เพื่อตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ สำเนาคำพิพากษาศาลจังหวัดปากพนัง คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

๒.๑.๒ สำเนาหนังสือกรมธนารักษ์ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๓๐๗/๔๕๖๔ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒.๑.๓ สำเนาหนังสือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราช ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๓๐๗/๔๑๑๗ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒.๑.๔ สำเนาหนังสือจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ นศ ๐๐๑๘.๑/ว ๓๓๘๓ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ เชิญประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒.๑.๕ สำเนารายงานการประชุม กบร.จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๔

/๒.๑.๖ สำเนา...

๒.๑.๖ สำเนารายงานการประชุม คพร.จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔
เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

๒.๑.๗ สำเนารายงานการประชุม คพร.จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕
เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๕

๒.๑.๘ สำเนาหนังสืออำเภอหัวไทร ที่ นศ.๑๐๑๘/๑๘๗๑ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕
ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒.๑.๙ หนังสือจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ กค ๐๓๑๘.๒๑/๒๓๒๐๗ ลงวันที่ ๒๑
ธันวาคม ๒๕๖๕ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพื้นที่ภาคใต้

๒.๑.๑๐ สำเนابันทึกข้อความ กรมธนารักษ์ กองบริหารจัดการกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ
ที่ กค ๐๓๐๗/๑๕๐๕ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๒.๑.๑๑ บันทึกรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๕
พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ โรงแรม [REDACTED] จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ร้อง

๑) ผู้ร้องทั้งสามอาศัยและทำกินอยู่ในที่ดินตำบลหน้าสตน อำเภอหัวไทร
จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยครอบครองต่อเนื่องมาจากบรรพบุรุษ เมื่อปี ๒๕๕๗ ผู้ร้องทั้งสามพร้อม
ประชาชนรายอื่นได้นำที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน (น.ส. ๓ ก.) ไปยื่นต่อสำนักงาน
ที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาหัวไทร เพื่อขออนุญาตออกโฉนดที่ดิน แต่สำนักงานธนารักษ์พื้นที่
นครศรีธรรมราชได้คัดค้านการรังวัดขอออกโฉนดที่ดิน โดยอ้างว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินของรัฐ
ประเภทที่ดินที่ทางราชการสงวนหวงห้ามไว้ในทางราชการซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้
เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ทะเบียนเลขที่ [REDACTED] และเมื่อปี ๒๕๖๐ [REDACTED]
[REDACTED] ญาติของผู้ร้องทั้งสามได้ยื่นฟ้องหน่วยงานของรัฐต่อศาลจังหวัดปากพนัง เพื่อขอให้ศาลสั่ง
หน่วยงานเพิกถอนคำคัดค้าน

๒) ศาลจังหวัดปากพนังมีคำพิพากษา ตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED]
วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ สรุปได้ว่า [REDACTED] เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องกรมธนารักษ์และ
กระทรวงการคลัง เป็นจำเลย อ้างว่าได้รับที่ดินที่พิพาทมาทางมรดกและใช้ประโยชน์ต่อเนื่องกันมา
ไม่น้อยกว่า ๘๐ ถึง ๑๐๐ ปี ขอให้ศาลพิพากษาว่าโจทก์เป็นผู้ครอบครองที่ดิน ให้จำเลยดำเนินการถอน
คำคัดค้านการออกโฉนดที่ดิน และให้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้แก่โจทก์ แต่จำเลยทั้งสอง
ฟ้องแย้งว่าที่ดินเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินและเป็นที่ราชพัสดุ ที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ของโจทก์
ออกโดยมิชอบด้วยกฎหมายทับที่ราชพัสดุ ศาลจังหวัดปากพนังพิพากษายกฟ้องโจทก์ และให้เพิกถอน

/หนังสือรับรอง...

หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ [REDACTED] ตำบลหน้าสตน อำเภอหัวไทร จังหวัด นครศรีธรรมราช โฉกฏอรรถธรณ์ ศาลอรรถธรณ์ภาค ๘ มีคำพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น โฉกฏฎีกา แต่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาของโฉกฏ

๓) ผู้ร้องทั้งสามได้นำเรื่องพิพาทเข้าปรึกษา [REDACTED]

[REDACTED] และ [REDACTED] ได้นำเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาดิตตามขับเคลื่อนนโยบายรัฐสวัสดิการและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการคลัง โดยมีข้อเรียกร้องขอให้พิสูจน์สิทธิในที่ดินและขอให้พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบเรื่อง ต่อมาได้มีการนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของผู้ถูกร้อง ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องได้จัดประชุมแก้ไขปัญหาดิตโดยเชิญผู้ร้องที่ ๓ และประชาชนรายอื่น รวม ๑๐ รายตามหนังสือเชิญประชุม ที่ นศ ๐๐๑๘.๑/ว ๓๓๙๓ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ ผู้ร้องทั้งสามได้ไปยังศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อเข้าร่วมการประชุม แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ให้ผู้ร้องทั้งสามเข้าร่วมประชุมหรือแสดงข้อเท็จจริงและความคิดเห็น และไม่แจ้งผลการประชุม ผู้ร้องทั้งสามเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องจัดประชุมแล้วไม่ให้ผู้ร้องทั้งสามเข้าร่วม และไม่แจ้งผลการพิจารณาเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องทั้งสาม ผู้ถูกร้องควรเร่งรัดแก้ไขปัญหาดิตให้แก่ประชาชน เนื่องจากผู้ร้องทั้งสามประสงค์ที่จะแบ่งที่ดินเพื่อเป็นมรดกให้แก่ทายาท และมีปัญหายาวนานเกี่ยวกับข้อพิพาทในที่ดินกับหน่วยงานของรัฐ ทำให้ผู้ร้องทั้งสามได้รับความเดือดร้อน

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) กรมธนารักษ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๓๐๗/๔๕๖๔ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔ แจ้งจังหวัดนครศรีธรรมราชว่า คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาดิตตามขับเคลื่อนนโยบายของรัฐสวัสดิการและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการคลัง ด้านที่ดินและพื้นที่เกษตรกรรมได้ประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาดิตตามข้อเรียกร้องของ [REDACTED] ซึ่งขอให้กรมธนารักษ์ถอนคำคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของราษฎร [REDACTED] ตำบลหน้าสตน อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๙ ราย และประสานผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อแก้ไขปัญหาดิตที่ดินด้วยการพิสูจน์สิทธิ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔ มีข้อสรุปว่า ให้จังหวัดนครศรีธรรมราชสั่งการให้ธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชประสานสำนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาหัวไทร เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เสนอผู้ถูกร้องเพื่อพิสูจน์สิทธิ และต่อมาสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชมีหนังสือ ที่ กค ๐๓๑๘.๒๑/๖๓๘ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔ รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ดังกล่าวเสนอผู้ถูกร้องเพื่อพิสูจน์สิทธิ

ต่อมากรมธนารักษ์มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๓๐๗/๔๑๑๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ แจ้งจังหวัดนครศรีธรรมราชว่า คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาดิตตามขับเคลื่อนนโยบายรัฐสวัสดิการและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการคลัง ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็น

/เป็นประธาน...

ประธาน ได้ประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ [REDACTED] ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๔ มีข้อสรุปว่า ให้กรมธนารักษ์ประสานผู้ว่าราชการจังหวัด นครศรีธรรมราช (ในฐานะประธาน กบร.จังหวัด) พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานภายใต้ผู้ถูกร้อง โดยมีผู้แทน [REDACTED] ในพื้นที่เข้าร่วมเป็นคณะทำงานด้วย

๒) กบร. จังหวัดนครศรีธรรมราช ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ รับทราบเรื่องร้องเรียนของผู้ร้องทั้งสาม ความเป็นมาของที่ราชพัสดุแปลง หมายเลขทะเบียนที่ [REDACTED] เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๒ งาน ซึ่งมีประชาชนเข้าถือสิทธิครอบครองและออกหนังสือ รับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ทับที่ราชพัสดุ ๒๕ ราย รวมเนื้อที่ ๘ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา ใช้ประโยชน์เป็นบ้านพักศึกษาธิการอำเภอหัวไทร เนื้อที่ ๒ งาน ๗๑ ตารางวา และจัดให้เช่าเพื่ออยู่อาศัย จนถึงปี ๒๕๖๔ จำนวน ๓๑ ราย รวมเป็นเนื้อที่ ๕ ไร่ ๒ งาน ๔๖.๘๐ ตารางวา และรับทราบคำพิพากษา ของศาลจังหวัดปากพนัง ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ และศาลฎีกา โดยที่ประชุมมีมติมอบหมายให้ธนารักษ์พื้นที่ นครศรีธรรมราชดำเนินการให้สอดคล้องกับคำพิพากษาของศาลและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการ ช่วยเหลือประชาชนไม่ให้ได้รับความเดือดร้อน และรายงานผลให้ทราบภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔

ต่อมาสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราช รายงานผลการประชุมหารือกับประชาชน ๖ ราย โดยมีผู้แทน [REDACTED] ในพื้นที่เข้าร่วมหารือด้วย สรุปได้ว่า ประชาชนยืนยันที่จะ ขอออกโฉนดที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. โดยขอให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชถอน คำคัดค้านการขอออกโฉนดที่ดินและขอให้ผู้ถูกร้องพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบเรื่องดังกล่าว โดยมีผู้แทน [REDACTED] เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน

๓) ผู้ถูกร้อง (คพร. จังหวัดนครศรีธรรมราช) ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ รับทราบการให้ออนเรื่องที่อยู่ในการพิจารณาของ กบร. จังหวัดนครศรีธรรมราช มาเป็นของผู้ถูกร้อง และรับทราบรายงานผลประชุมหารือกับประชาชนเพื่อการช่วยเหลือและข้อเสนอ เรื่องการแต่งตั้งคณะทำงานของผู้ร้องทั้งสามแล้ว มีความเห็นว่า กรณีที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียน ที่ [REDACTED] ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว จึงเห็นควรยุติเรื่องและชี้แจงข้อเท็จจริงให้ กรมธนารักษ์ทราบ ทั้งนี้ [REDACTED] ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ให้ความเห็นว่า [REDACTED] ซึ่งเป็นคู่ความกับกรมธนารักษ์ ส่วนอีก ๘ ราย ไม่ได้ร่วมเป็นคู่ความด้วย คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล จึงไม่มีผลผูกพันต่อผู้ร้องทั้งสาม ควรให้ออกาส ประชาชนในการพิสูจน์สิทธิในส่วนนี้ด้วย” ที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติว่า (๑) ในส่วนของ [REDACTED] เนื่องจากมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว จึงมีมติให้ยุติเรื่อง และให้สำนักงานธนารักษ์ พื้นที่นครศรีธรรมราชชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องเรียนและกรมธนารักษ์ทราบว่ามีอำนาจเข้าไป ก้าวล่วงใด ๆ ได้ (๒) ในส่วนของผู้ขอพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินในเขตที่ดินของรัฐ จำนวน ๘ ราย

มีมติมอบหมายให้อำเภอหัวไทรตรวจสอบและรวบรวมหลักฐานตามมาตรการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐของ คทช.

ต่อมาอำเภอหัวไทรแจ้งผลการตรวจสอบและหลักฐานของประชาชนตามมติ คพร. จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช และเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ปลัดจังหวัดนครศรีธรรมราชมีหนังสือถึงสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราช ขอให้พิจารณากลับกรองผลการตรวจสอบและหลักฐานของประชาชนอีกครั้ง โดยเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชมีหนังสือถึงปลัดจังหวัดนครศรีธรรมราชแจ้งผลการพิจารณาว่า เป็นคำกล่าวอ้างของราษฎร ซึ่งอ้างตนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ขอเอกสารสิทธิ แต่ไม่มีพยานหลักฐานใหม่ที่ได้ครอบครองใช้ประโยชน์มาอย่างต่อเนื่องก่อนการเป็นที่ดินของรัฐครั้งแรก และเห็นควรเสนอผู้ถูกร้องพิจารณา

๔) ผู้ถูกร้อง (คพร. จังหวัดนครศรีธรรมราช) ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๕ รับทราบผลการตรวจสอบของอำเภอหัวไทรและความเห็นของสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชแล้ว และกำหนดประเด็นพิจารณาว่าสถานะของที่ดินแปลงหมายเลขทะเบียนที่ [REDACTED] เป็นที่ราชพัสดุหรือไม่ และจำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการตรวจสอบตามที่ [REDACTED] ร้องขอหรือไม่ โดยผู้แทนอัยการจังหวัดนครศรีธรรมราชเห็นว่า ที่ดินแปลงนี้เป็นแปลงใหญ่มีราษฎรครอบครองอยู่ประมาณ ๘๐-๙๐ ราย และเคยมีราษฎร ๑ ราย ฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดปากพนังให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชถอนคำคัดค้านการออกโฉนดที่ดิน และศาลพิพากษาว่าที่ดินทั้งแปลงเป็นที่ราชพัสดุ จึงไม่มีใครสามารถกล่าวอ้างหรือต่อสู้ทางคดีเรื่องที่ดินแปลงนี้ได้อีก เพราะศาลวินิจฉัยยืนยันแล้วว่าเป็นที่ราชพัสดุ และสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชสามารถฟ้องคดีนี้ได้เลย โดยไม่ต้องขอมติที่ประชุมว่าเป็นที่ราชพัสดุหรือไม่

ทั้งนี้ [REDACTED] ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) อนุกรรมการ คพร. จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ความเห็นว่า “หลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องเข้าสู่กระบวนการการพิสูจน์สิทธิ จะต้องเป็นที่ราชพัสดุก่อนถึงพิสูจน์สิทธิได้ การพิสูจน์สิทธิถ้ามีหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งว่าตนเองอยู่มาก่อนรัฐก็สามารถรับฟังได้ การยืนยันสถานะความเป็นที่ราชพัสดุไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกร้อง แต่เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราช ในฐานะหน่วยงานที่ดูแลแทนกระทรวงการคลัง ตามที่ศาลวินิจฉัยมีผลกับที่ราชพัสดุทั้งแปลง สำหรับราษฎรทั้ง ๘ ราย ยังสามารถนำเอกสารหลักฐานมาแสดงได้” ที่ประชุมจึงมีมติเห็นชอบให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๕) สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชได้มีหนังสือถึงกรมธนารักษ์ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ รายงานผลความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทกับราษฎรในที่ราชพัสดุ

แปลงหมายเลขทะเบียนที่ [REDACTED] สรุปรวมได้ว่า ได้นำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของผู้ถูกร้องแล้ว ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ กรมธนารักษ์มีหนังสือถึงสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราช แจ้งว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุ โดยผู้ถูกร้องได้ประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๕ และมีมติเห็นชอบให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ถือว่าเรื่องนี้ได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของทางราชการในการให้ความเป็นธรรมจนได้ข้อสรุปเป็นที่ยุติแล้ว ดังนั้น จึงไม่มีเหตุผลใดที่จะต้องตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาตามข้อเสนอของผู้ร้องทั้งสามอีก และให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชพิจารณาดำเนินการเรื่องนี้ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ โดยลำดับแรกให้ใช้วิธีการจัดให้เช่า ตามระเบียบหลักเกณฑ์ และวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ หากไม่ได้ผลให้ใช้สิทธิทางศาลต่อไป

๒.๒.๓. การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ลงพื้นที่ประชุมรับฟังข้อเท็จจริง ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ดังนี้

๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชให้ข้อเท็จจริงว่า ในการประชุมทั้ง ๒ ครั้ง ผู้ถูกร้องได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทั้ง ๘ รายมีส่วนร่วม ส่วนการตั้งคณะทำงานตาม [REDACTED] เสนอ ผู้ถูกร้องได้พิจารณาตามคำร้องของผู้ร้องทั้งสามแล้วเห็นว่า เนื่องจากมีข้อเท็จจริงครบถ้วนแล้ว โดยมีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดแล้วว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุ จึงไม่ได้ตั้งคณะทำงาน แต่ผู้ถูกร้องได้เปิดโอกาสและมอบหมายให้อำเภอหัวไทรไปดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อพิจารณาในที่ประชุม จะเห็นได้ว่าการทำหน้าที่ของผู้ถูกร้องได้ให้ประชาชนรวบรวมเอกสารพยานหลักฐาน และพยานบุคคลเพิ่มเติมแล้ว

๒) ฝ่ายเลขานุการของผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง สรุปว่า

๒.๑) ผู้ถูกร้องได้มีมติที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และช่วยเหลือประชาชนไม่ได้รับความเดือดร้อน และให้อำเภอหัวไทรไปตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมอีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและนำข้อมูลที่ได้นำเสนอเข้าที่ประชุมพิจารณา ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ราษฎรนำเสนอข้อมูลได้แย่งสิทธิในการถือครองที่ดินจนได้ข้อยุติแล้ว

๒.๒) กรณีผู้ร้องเรียนอ้างว่า ได้รับเชิญเข้าร่วมการประชุมกับผู้ถูกร้อง ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ แต่เมื่อเดินทางไปถึงกลับไม่ได้รับโอกาสเข้าร่วมประชุมนั้น ฝ่ายเลขานุการของผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ไม่ได้เชิญผู้ร้องทั้งสามเข้าร่วมการประชุม และไม่ได้มีหนังสือหรือเอกสารเชิญผู้ร้องทั้งสาม แต่น่าจะเป็นเพราะประชาชนในพื้นที่ได้รับข่าวสารจากอำเภอว่าจะมีการประชุมในวันและเวลาดังกล่าว จึงได้เดินทางมายังที่ประชุมในครั้งนั้นด้วย และกรณีนี้

/ผู้ร้องทั้งสาม...

ผู้ร้องทั้งสามเดินทางมาที่ประชุม หากที่ประชุมเห็นว่าในการประชุมมีพยานหลักฐานและเอกสารในการพิจารณาครบถ้วนแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องให้ผู้ร้องทั้งสามเข้าร่วม หรือหากจะให้ผู้ร้องทั้งสามเข้าร่วมประชุมก็สามารถกระทำได้ แต่ในการพิจารณาและลงมติที่ประชุมจะต้องให้ผู้ร้องทั้งสามออกจากที่ประชุม

๒.๓) กรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อเรียกร้องนั้น ผู้ถูกร้องสามารถตั้งคณะกรรมการเพื่อรวบรวมเอกสาร หลักฐาน และข้อมูลในการถือครองที่ดินได้ โดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ที่ ๑ / ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ ข้อ ๑.๒ (๕)^๒ แต่ในการประชุมครั้งก่อนที่ประชุมพิจารณาจากคำพิพากษาของศาล และได้ให้นายอำเภอหัวไทรไปตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และได้นำข้อมูลดังกล่าวเข้าที่ประชุมพิจารณาแล้ว การที่ไม่ได้ตั้งคณะกรรมการเนื่องจากมีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดแล้วว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุ และสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชให้ข้อเท็จจริงว่า การไม่แต่งตั้งคณะกรรมการ ไม่ได้เป็นมติจากที่ประชุม เป็นเพียงความเห็นของประธาน คพร. จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ ซึ่งรายละเอียดตามรายงานการประชุมของผู้ถูกร้อง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ หน้า ๑๐ ระบุว่า “ถ้าที่ประชุมเห็นว่าสามารถนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปเป็นที่ยุติก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ที่ประชุมอาจมอบหมายให้ธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราช หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราชไปทบทวนประมวลผลข้อมูลขึ้นมาอีกครั้ง”

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องทั้งสาม กรณีการพิสูจน์สิทธิในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ [REDACTED] บริเวณตำบลหน้าสตน อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ร้องทั้งสามมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

/๓.๑ รัฐธรรมนูญ...

^๒ คำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ ได้กำหนดให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ขึ้นอีก ๒ คณะ คือ

๑. คณะอนุกรรมการพิสูจน์สิทธิที่ดินของรัฐจังหวัด (คพร.จังหวัด)

ฯลฯ

ฯลฯ

๑.๒ หน้าที่และอำนาจ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) รวบรวมข้อมูล เอกสารหลักฐานและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ

ฯลฯ

ฯลฯ

๒. คณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ

ฯลฯ

ฯลฯ

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗^๓ ให้การรับรองและคุ้มครองว่า บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิ เช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยที่ดินถือเป็นทรัพย์สินที่มีความสำคัญในฐานะเป็นปัจจัยการครองชีพขั้นพื้นฐานประการหนึ่ง และรัฐได้ให้หลักประกันว่าจะไม่ใช้อำนาจล่วงล้ำเข้าไปในแดนกรรมสิทธิ์ของเอกชน เว้นแต่จะอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อีกทั้ง มาตรา ๔๑^๔ ให้การรับรองและคุ้มครองว่าบุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ และมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ประกอบกับมาตรา ๕๙^๕ บัญญัติให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวโดยสะดวก และมาตรา ๗๒ (๓)^๖ บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดให้มีมาตรการการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สอดคล้องตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑๗ (๑)^๗ ซึ่งรับรองว่าทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยตนเองและโดยร่วมกับผู้อื่น และตามกติการะหว่างประเทศ

/ว่าด้วย...

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมาย

กำหนด

(๒) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ มาตรา ๕๙ รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือความเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

^๖ มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) จัดให้มีมาตรการการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อ ๑๗ (๑) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยตนเองและโดยร่วมกับผู้อื่น

ว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑๑ วรรค ๑^๔ ที่กำหนดให้รัฐให้การรับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงที่อยู่อาศัยที่เพียงพอด้วย

๓.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อแก้ไขปัญหาข้อพิพาท หรือข้อโต้แย้งสิทธิในที่ดินระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ ด้วยวิธีการพิสูจน์ความจริงให้เป็นที่ยุติว่าประชาชนได้เข้าครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพาทก่อนการเป็นที่ดินของรัฐหรือไม่ และเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเยียวยา โดยการทำหน้าที่พิสูจน์สิทธิจะมีกระบวนการและขั้นตอน ได้แก่ การรับเรื่อง การรวบรวมพยานหลักฐาน การสอบสวนสิทธิ และการพิจารณาพยานหลักฐานเกี่ยวกับที่ดิน ซึ่งตามมาตราการของ คทช. กำหนดให้ผู้ถูกร้องต้องพิจารณาพยานหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย เช่น พยานเอกสาร พยานบุคคล พยานวัตถุ รวมถึงกำหนดให้มีการอ่าน แปลตีความ ภาพถ่ายทางอากาศมาใช้ในการประกอบการพิจารณาเพื่อทำข้อเท็จจริงให้ปรากฏหรือให้เป็นที่ยุติ ทั้งนี้เมื่อได้ทำหน้าที่แล้ว ผู้ถูกร้องต้องมีมติอย่างใดอย่างหนึ่งว่าบุคคลครอบครองมาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐหรือหลังการเป็นที่ดินของรัฐ และมีหน้าที่แจ้งผลการพิจารณาต่อไป

๓.๓ หลังจากผู้ถูกร้องได้รับเรื่องจากกรมธนารักษ์ให้พิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินและให้พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดิน โดยให้มีตัวแทนประชาชนผู้ได้รับผลกระทบร่วมเป็นคณะทำงานด้วย ผู้ถูกร้องย่อมมีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน สอบสวนสิทธิ และพิจารณาพยานหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ซึ่งเมื่อพิจารณาการดำเนินงานของผู้ถูกร้องในส่วนนี้ พบข้อเท็จจริงในรายงานการประชุมทั้ง ๓ ครั้ง สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่อาจพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐให้กับผู้ร้องทั้งสามได้ เนื่องจากที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ [REDACTED] ซึ่งเป็นแปลงพิพาท ศาลจังหวัดปากพนังมีคำพิพากษาว่าเป็นที่ราชพัสดุทั้งแปลงและคดีเสร็จสิ้นแล้ว ส่วนกรณีการตั้งคณะทำงานนั้น ผู้ถูกร้องพิจารณาและมีความเห็นไม่ตั้งคณะทำงานโดยอาศัยคำพิพากษาดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาเช่นกัน จึงแสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ถูกร้องทำหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานโดยเลือกที่จะรับฟังข้อเท็จจริงทางคดีแต่เพียงด้านเดียวโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ร้องทั้งสามเข้ามามีส่วนร่วมเสนอพยานหลักฐาน

/๓.๔ กรณี...

^๔ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๑๑ วรรค ๑ รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย ที่เพียงพอและสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รัฐภาคีจะดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อประกันการทำให้สิทธินี้เป็นจริง โดยรับรองความสำคัญอย่างแท้จริงของความร่วมมือระหว่างประเทศบนพื้นฐานของความยินยอมโดยเสรี

๓.๔ กรณีผู้ถูกร้องมีมติมอบหมายอำเภอหัวไทรไปตรวจสอบและรวบรวมหลักฐานของประชาชนที่แสดงว่าได้ครอบครองใช้ประโยชน์มาอย่างต่อเนื่องก่อนการเป็นที่ดินของรัฐครั้งแรก อันเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ร้องทั้งสามเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐาน ซึ่งผู้ร้องทั้งสามและประชาชนรายอื่นที่เกี่ยวข้องให้ข้อเท็จจริงแล้วนั้น จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า อำเภอหัวไทรได้ตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐานและเสนอรายงานต่อผู้ถูกร้องแล้ว โดยมีสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชพิจารณากลับกรองแทนและมีความเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบได้เป็นเพียงคำกล่าวอ้างของประชาชน แต่ไม่มีพยานหลักฐานใหม่ที่ได้ครอบครองและใช้ประโยชน์มาอย่างต่อเนื่องก่อนการเป็นที่ดินของรัฐครั้งแรก และยืนยันว่าเอกสารหลักฐานที่ปรากฏว่าเป็นที่ราชพัสดุกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ โดยขอให้จังหวัดนครศรีธรรมราชเสนอเรื่องต่อผู้ถูกร้องดำเนินการตามหน้าที่ต่อไป ซึ่งจากการตรวจสอบเอกสารรายงานการประชุมผู้ถูกร้อง ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๕ พบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้นำข้อมูลของประชาชนแต่ละรายตามที่ตรวจสอบได้มาใช้ประกอบในการพิจารณา

๓.๕ กรณีที่ผู้ร้องทั้งสามกล่าวอ้างว่าได้ไปเข้าร่วมการประชุมของผู้ถูกร้อง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมการประชุมนั้น จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ที่ นศ ๐๐๑๘.๑/ว ๓๓๙๓ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ เชิญผู้ร้องที่ ๓ แต่ไม่อนุญาตให้เข้าประชุมจริง โดยต่อมาผู้ถูกร้องให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชเชิญประชาชน ๖ ราย ไปรับทราบและหาแนวทางให้การช่วยเหลือด้วยวิธีการเช่าที่ดินแทน

๓.๖ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องพิจารณาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์สิทธิในที่ดินของผู้ร้องทั้งสาม โดยรับฟังข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาของศาลเพียงด้านเดียว และไม่นำพยานหลักฐานของผู้ร้องทั้งสามมาพิจารณา ประกอบกับไม่เปิดโอกาสให้ผู้ร้องทั้งสามเข้าร่วมประชุมกับผู้ถูกร้องเพื่อเสนอข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานประกอบการพิจารณา จึงมีลักษณะที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการรับฟังข้อเท็จจริงจากทั้งสองฝ่ายให้เป็นที่ยุติ และเป็นการทำหน้าที่ซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรการของ คทช. และเมื่อผลการพิจารณาทำให้ผู้ร้องทั้งสามต้องเสียสิทธิที่จะมีส่วนร่วมรับทราบและรับรู้ข้อมูลข่าวสารตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้รับรองและคุ้มครอง จึงเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องทั้งสาม เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๙/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จึงมีมติว่า

/การกระทำ...

การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง ทั้งสาม และให้เสนอมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) ประกอบมาตรา ๓๖ โดยให้ผู้ถูกร้องแก้ไขปัญหาคือข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ [REDACTED] ตำบลหน้าสตน อำเภอดำรงวิทยพร จังหวัดนครราชสีมา ด้วยวิธีการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของผู้ร้องทั้งสาม และแต่งตั้ง คณะทำงาน โดยมีตัวแทนของ [REDACTED] ในพื้นที่นครราชสีมาเข้าร่วมเป็นคณะทำงาน ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

